

בש"פ 3362/14 - ליליאנה מזרחי נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 3362/14

לפני: כבוד השופט ד' ברק-ארז

העוררת: ליליאנה מזרחי

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז מיום
27.4.2014 במ"ת 36837-09-13, שניתנה על ידי
כבוד השופט ר' אמיר

בשם העוררת: עו"ד ניר דוד

בשם המשיבה: עו"ד דפנה שמול

החלטה

1. לפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז מיום 27.4.2014 (מ"ת 36837-09-13, השופט ר' אמיר) אשר דחה בעיקרה את בקשתה של העוררת לעיון חוזר בתנאיו של מעצר הבית שבו היא נתונה.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 18.9.2013 הוגש כנגד העוררת כתב אישום בגין יבוא סם מסוכן (עבירה לפי סעיפים 13 ו-19א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ד-1973 (להלן: הפקודה)) ובגין החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית (עבירה לפי סעיף 7(א) וסעיף 7(ג) רישא לפקודה). בכתב האישום נטען כי העוררת, אשר עלתה לישראל מקולומביה, שבה ביום 10.9.2013 מביקור במדינה זו, כשהיא נושאת בהיחבא באיבר מינה חבילה שהכילה סם מסוג קוקאין במשקל של 421.73 גרם נטו.
3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המשיבה בקשה לעצור את העוררת עד תום ההליכים נגדה, וביום 1.10.2013 התקיים בה דיון בבית המשפט המחוזי (השופט מ' ברנט). בא כוחה של העוררת ציין בדיון כי היא אינה חולקת על העובדות המפורטות בכתב האישום, אולם הוסיף כי העברת הסמים לישראל נכפתה עליה על ידי אזרחים קולומביאניים שאיימו כי יפגעו בה ובבני משפחתה. בא-כוח העוררת ציין כי בכך יש כדי לכרסם במערך הראייתי נגדה, להפחית את מידת המסוכנות הנשקפת ממנה ולהצדיק את שחרורה לחלופת מעצר. המשיבה, מנגד, התנגדה לשחרורה של העוררת לחלופת מעצר. בתום הדיון הודיע בית המשפט המחוזי כי ייתן החלטה בעניין ביום 14.10.2013, ובמקביל הורה על מעצרה של העוררת עד תום ההליכים נגדה או עד למתן החלטה אחרת.
4. בהחלטתו מיום 14.10.2013 קבע בית המשפט המחוזי כי העוררת אינה יכולה להיבנות מטענת הכורח במסגרת הליכי המעצר כיוון ששאלת קיומו של סייג לאחריות פלילית מן הסוג שלו טוענת העוררת צריכה להתברר בהליך העיקרי (בהפניה לבש"פ 3476/13 פלוני נ' מדינת ישראל (20.5.2013)). בית המשפט המחוזי סבר אפוא כי לא חל כרסום ראייתי במערך הראיות לכאורה, וכן כי קיימת נגד העוררת עילת מעצר נוכח חזקת המסוכנות הסטטוטורית שקמה בעניינה לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(3) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996). יחד עם זאת, הורה בית המשפט המחוזי על הגשת תסקיר מעצר בעניינה של העוררת לשם בחינת האפשרות לשחררה בחלופת מעצר. במקביל, הוחרך מעצרה של העוררת עד למתן החלטה אחרת.
5. ביום 5.11.2013 הורה בית המשפט המחוזי על שחרורה של העוררת למעצר בית מלא, לאחר שקיבל לידי את תסקיר המבחן בעניינה. בהחלטה נקבע שבמסגרת מעצר הבית העוררת תהיה נתונה באיזוק אלקטרוני וכפופה לפיקוחם של חמישה מפקחים לסירוגין. כמו כן, העוררת חויבה להפקיד 50,000 שקל בקופת בית המשפט ולחתום על התחייבות עצמית באותו סכום. בית המשפט המחוזי אימץ בהחלטה זו את המלצת שירות המבחן, שמצא כי מדובר באישה נורמטיבית בעיקרה, אשר מעצרה הממושך עד אותה עת מנטרל את הסיכון הנובע ממנה. בית המשפט המחוזי מצא הצדקה נוספת לשחרורה של העוררת למעצר בית בכך שאין לחובתה הרשעות קודמות. בית המשפט המחוזי ציין כי לעוררת אמנם מיוחסות עבירות חמורות אשר מצדיקות, על פני הדברים, להורות על מעצרה עד תום ההליכים נגדה, אולם נוכח מכלול הנסיבות ותסקיר המבחן החיובי בעניינה מצא מקום להורות על שחרורה לחלופת מעצר כאמור.
6. ביום 10.4.2014 הגישה העוררת בקשה לעיון חוזר בהחלטה זו של בית המשפט המחוזי. במסגרת הבקשה עתרה העוררת לשינוי תנאי מעצרה כך שיבוטל האיזוק האלקטרוני שבו היא נתונה ויתאפשר לה לצאת מביתה מדי יום בין השעות 09:00 ל-14:00 ובין השעות 17:00 ל-21:00. בא-כוח העוררת ציין כי יש מקום להיעתר לבקשה נוכח הזמן הרב שחלף ממועד שחרורה של העוררת למעצר בית והקפדתה, כך נטען, על כל תנאי המעצר. בתגובה, הביעה המשיבה התנגדות לשינוי תנאי המעצר של העוררת. המשיבה הצביעה על כך שבמועד הגשת הבקשה כבר הסתיימה שמיעת הראיות בתיק, וכי נקבע מועד לסיכומים בעל פה ליום 8.5.2014. עוד נטען כי העוררת יוצאת באופן תדיר לבדיקות רפואיות.

7. ביום 27.4.2014 דחה בית המשפט המחוזי את בקשת העוררת בעיקרה, בכפוף לכך שהורה, בהסכמת המשיבה, על הקלה מסוימת בתנאי מעצר הבית של העוררת במתכונת של יציאה ל"התאווררות" למשך שעותיים מדי שבוע. בית המשפט המחוזי ציין בהחלטתו כי פרק הזמן המשמעותי שחלף ממועד החלטת השחרור למעצר בית אכן מאפשר הגשת בקשה לעיון מחדש כפי שהגישה העוררת. לצד זאת, דחה בית המשפט המחוזי את בקשת העוררת לגופה, בשים לב לכך שעצם שחרורה של העוררת למעצר בית היווה חריג לכלל הנוהג ביחס לאישומים מהסוג שיוחס לעוררת. בית המשפט המחוזי הצביע על כך שהתנאים המכבידים שהוטלו על העוררת במסגרת החלטת השחרור משקפים איזון בין חומרת המעשים שיוחסו לה, מחד גיסא, לבין השיקולים המיוחדים שהציגה לקולא, מאידך גיסא. בנוסף לכך, בית המשפט המחוזי סבר שבקשת העוררת גורפת מדי, ולמעשה משמעותה היא ביטול של החלטת מעצר הבית והפיכתו למעצר בית לילי בלבד. יחד עם זאת, כאמור, החליט בית המשפט המחוזי, בהסכמת המשיבה, להתיר לעוררת לצאת להתאווררות מדי יום שלישי בין השעות 16:00 ל-18:00 תחת פיקוח.

טענות הצדדים

8. על החלטה זו של בית המשפט המחוזי הוגש הערר שבפני. בעיקרם של דברים, הערר מבוסס על טיעוניה של העוררת בהליכים הקודמים. בא-כוחה של העוררת הצביע על כך שמרשתת היא אשה נורמטיבית, שהגנתה במשפט מושתתת על טענת כורח, היינו על כך שנכפה עליה לשאת את מטען הסמים בגופה. הוא מוסיף ומצביע על כך שהעוררת שוהה במעצר בית מזה שישה חודשים; כי אין לחובתה הרשעות קודמות; כי שירות המבחן סבר שהיא נעדרת דפוסי התנהגות עברייניים קבועים; וכי על אף מצבו המתקדם של ההליך בתיק העיקרי צפויים עוד עיכובים עד למתן הכרעת הדין, בין היתר נוכח כוונת העוררת לזמן עד נוסף מטעמה לגבי הרקע לביצוע העבירה ובשל כך שמכל מקום נדחה המועד שנקבע לשמיעת הסיכומים בעל-פה ליום 29.5.2014. העוררת סבורה אפוא שפרק הזמן שהוקצה לה לצורך התאווררות אינו מבטא את האיזון הראוי בין האישומים שיוחסו לה לבין נסיבותיה האישיות, ואף מכנה את ההקלה בתנאי מעצרה "לעג לרש". בדיון בעל-פה הוסיף בא-כוחה של העוררת - ביחס לטענה כי הבקשה הראשונית הייתה גורפת - כי הוא נאות לצמצם אותה לבקשת "התאווררות" למשך שעותיים מדי יום.

9. בתגובה לערר, עמדה בא-כוחה של המשיבה על כך שטענת ההגנה של העוררת שנויה במחלוקת בין הצדדים, וכי נקודת המוצא לדיון צריכה להיות ההכרה בכך שעצם שחרורה לחלופת מעצר מהווה צעד מקל ביותר וחריג שכבר הביא בחשבון את נסיבותיה האישיות. בא-כוח המשיבה אף עמדה על כך שלמעשה משפטה של העוררת אינו צפוי להתארך, וכי בחודשים שחלפו יצאה בפועל מביתה עשרות פעמים לצורך בדיקות רפואיות, יציאות שלא נועדו להגשים תכלית של התאווררות, אך מבטאות, כשלעצמן, את היחס המתחשב שזכתה לו. לבסוף, בתשובה לשאלה נוספת שהוצגה לה, ציינה בא-כוח המשיבה כי ניתנת הסכמה לכך שתינתן לעוררת הפסקת התאווררות נוספת בת שעותיים מדי שבוע.

הכרעה

10. המסגרת הנורמטיבית לבחינת טענותיה של העוררת מצויה בסעיף 52 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996. סעיף זה מאפשר הגשת בקשה לעיון חוזר בהחלטות הנוגעות למעצר אם נתגלו עובדות חדשות, נשתנו הנסיבות או עבר זמן ניכר מעת מתן ההחלטה.

11. באשר לעילה שעניינה חלופת הזמן מעת מתן ההחלטה, קבע בית משפט זה כי יש לפרש אותה בצורה גמישה ובהתאם לנסיבות הקונקרטיות של המקרה הנדון (ראו: בש"פ 4314/10 פלוני נ' מדינת ישראל (23.6.2010)). עוד נקבע כי בעת בחינתה של עילה זו על בית המשפט לאזן בין האינטרס הציבורי לבין זכויותיו של הנאשם, תוך התחשבות במידת המסוכנות הנשקפת מן הנאשם, באופן עמידתו בתנאי חלופת המעצר ובנסיבותיו האישיות (בש"פ 913/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (25.2.2008); בש"פ 6845/07 קוסטריקין נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (19.8.2007)).

12. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, כמו גם את מכלול נסיבות העניין, אני סבורה שעמדתה של המשיבה כפי שעודכנה בדיון לפני – לפיה יינתנו לעותרת שני חלונות "התאווורות" בני שתיים מדי שבוע – מייצגת את האיזון ההולם של השיקולים במקרה זה. מחד גיסא, לא ניתן לבחון את עניינה של העוררת מבלי להתייחס לחומרה המפליגה של העבירות המיוחסות לה (ראו למשל: בש"פ 5870/13 מדינת ישראל נ' מזאריב, פסקה 10 (3.9.2013); בש"פ 8281/12 גז נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (26.11.2012)). מאידך גיסא, אין ספק שנסיבותיה האישיות ומצבה הבריאותי, כמו גם התנהגותה הטובה במעצר הבית עד כה, תומכים בעת הזו בהקלה מסוימת נוספת עמה. התרשמתי כי לאחר כשישה חודשים במעצר בית, האינטרס הציבורי לא יינזק אם יינתן לעוררת חלון "התאווורות" נוסף על זה שקבע בית המשפט המחוזי בהחלטתו נשוא הערר. למסקנה זו, כאמור, הגיעה גם המשיבה בסופו של דבר. לעומת זאת, סברתי כי הליכה מעבר לכך תערער את האיזון הנדרש בין האינטרס הציבורי לאינטרס הפרט.

13. אשר על כן, דין הערר להתקבל במובן זה שהעוררת תוכל לצאת ל"התאווורות" פעמיים בשבוע למשך שתיים בכל פעם – בשעות ובימים קבועים שעליהם יודיע בא-כוחה למשיבה.

ניתנה היום, כ"א באייר התשע"ד (21.5.2014).

ש ו פ ט ת